

металла и пр., на кои-то исчисленіе-то было бы обрѣмянително, ный заключавамы, че и планеты-тѣ необходимо трѣба да бждѣтъ седемь. Освѣнъ това сѣхтници-тѣ сѣ невидимы за невѣоружено-то око; за това не можтъ да имѣтъ никакво вліяніе върху земя-та и, слѣдов., като бесполезны, не сѣществувать. Освѣнъ това, както Евреи-тѣ и други стары народы, тѣи сѣщо и днешны-тѣ Европейцы, дѣяютъ недѣля-та на седемь дни и наричатъ тѣзи дни съ имена-та на планеты-тѣ. Ако ный сега у голѣмимъ число-то на планеты-тѣ, то всичка-та тѣзи система ще са събори.»

Кога-то, най-послѣ астрономы-тѣ на вѣтхы-тѣ школы видѣли, че нѣма никаква полза да отричатъ, че Юпитеръ са придружава отъ по-малкы тѣла, кои-то обыкаютъ около него, тогазъ тѣи измѣнили планъ-тъ на своитѣ враждебны дѣйствія и захванали да казвать, че Галилей не казалъ сичка-та правда, че Юпитеровы-тѣ сѣхтници не были четыре, а много повече. Едны казвали петъ, други — девять, нѣкои — дванадесять; но слѣдъ малко време, Юпитеръ са помѣстилъ напрѣдъ по орбита та си, и оставилъ всичко отподырѣ си, освѣнъ четыре-тѣхъ звѣзды на Медичи.

За оборваніе на Коперникова-та система казвали и това: ако Венера бѣше таквозъ тѣло, кое-то обыкаля около слънце-то по орбита, коя-то лѣжи вхтрѣ въ земна-та орбита; тѣзи планета щѣше да прѣдставлява тогазъ измѣненія както мѣсяца. Понеже таквизъ измѣненія не могли да са открыты съ невѣоружено око, то и невѣможно было да са даде удовлетворителенъ отговоръ на това опроверженіе; но телескопа рѣшилъ всичко, като показалъ на дѣло фазы-тѣ на Венера. Сѣщия инструментъ открылъ въ система-та на Юпитера и въ неговы-тѣ мѣсяцы едно изображеніе на слънчова-та система въ малъкъ видъ. Той показалъ, че дѣйстви-тельно сѣществува движеніе на много тѣла около едно централно свѣтило, движеніе съвършенно подобно на онова, кое-то было прѣдсказано за слънце-то и планеты-тѣ. За това, всякое отъ тѣзи новы любопытны открытія спомагало да подкрѣпи истина-та на Коперникова-та система.

Но страшень облакъ захвана да са издига надъ Галилея; този облакъ растѣше и ставаше отъ часъ на часъ по-тъмень и по-тъмень. Римска-та черква са стрѣснѣла отъ ново-то ученіе за движенія-та на земя-та, като отъ ученіе, кое-то было противно на ученія-та на Библия-та. Поради това прѣдставила са много голѣма мъчнотія, — какъ да са обнародва и какъ да са защити това ученіе, за да са избѣгне отъ тѣжко-то наказаніе, на кое-то инквизиція-та обричала еретицы-тѣ. Ни едно съчиненіе не могло да са печата безъ дозволеніе-то на Римскыя дворъ, и за това ако невѣжественно-то и суевѣрно духовенство намѣрвало, че нѣкой ималъ мнѣніе, или училъ нѣщо несъгласно, споредъ тѣхны-тѣ понятія, съ Св-то Писаніе, то виновникъ-тъ са излагалъ на най-строгы наказанія, на заточеніе, бѣненіе и даже на смъртъ. Ный, кои-то живѣемъ въ вѣкъ-тъ, кой-то са слави съ свобода-та на мысль-та и мнѣнія-та, едвамъ можемъ да си съставимъ слабо понятіе за онова робство, въ кое-то веригы-тѣ на инквизиція-та държали умове-тѣ на человекы-тѣ. Необходимо было на Галилея да постѣпва съ много голѣма прѣдпазливостъ при обнародваніе-то на истины-тѣ, кои-то были подтвърдени отъ собственны-тѣ му открытія. Той не провъзгласилъ истина-та прѣдъ лице-то на гоненія-та и мъкы-тѣ, както